

Útmutató a Kbt. 28. § (4) bekezdése szerinti előzetes piaci konzultáció alkalmazásához

A Miniszterelnökség Közbeszerzési Felügyeletért Felelős Helyettes Államtitkársága a közbeszerzési eljárásokban az „egy ajánlatos eljárások” számának csökkentésének elősegítése céljából a közbeszerzési eljárások megfelelő előkészítésének fontosságára hívja fel a figyelmet az alábbiak szerint.

A sikeres közbeszerzés érdekében kiemelkedő szerepe van a közbeszerzési eljárások **alapos előkészítésének**, a vonatkozó jogszabályok, szabályzatok, útmutatók ismeretének, a 2015. évi CXLI. törvény (továbbiakban Kbt.) által biztosított „lehetőségek” (eljárásfajták) áttekintésének, alkalmazásuk mérlegelésének, a gyakran szűk ajánlattevői körrel (pl. gázolaj vasúti szállítása) és speciális beszerzési tárggyal (pl. féksarú készítése, síncsiszolás) rendelkező **piac felmérésének**, a becsült érték és az anyagi fedezet meghatározásának, a megfelelő szerződéses feltételek, alkalmassági követelmények, értékelési szempontok kialakításának.

A megfelelő gondossággal előkészített közbeszerzési eljárás alapfeltétele a (közpénzekkel történő) hatékony és felelős gazdálkodásnak.

A fentiekre figyelemmel a hatályos Kbt. és a kapcsolódó végrehajtási rendeletek a korábbi szabályozáshoz képest több rendelkezést/előírást tartalmaznak annak érdekében, hogy az ajánlatkérők a közbeszerzéseiket - a beszerzés tárgyára és becsült értékére tekintettel - megfelelő alaposítással készítsék elő, elősegítve ezáltal a(z esetleges) jogorvoslat(i) eljárások) kockázatának mérséklését, valamint a későbbi szerződésmódosítások számának csökkenését.

A Kbt. 28. §-ában foglaltakra figyelemmel *„az ajánlatkérő által rendelkezésre bocsátott közbeszerzési dokumentumoknak biztosítaniuk kell, hogy az eljárásban a gazdasági szereplők képesek legyenek műszakilag megfelelő, fizikailag megvalósítható és gazdasági szempontból reális ajánlatot adni.”*

A fentiek szerinti elvárásnak történő megfelelést segíti/segítheti elő „új eszközként” az **előzetes piaci konzultáció**¹ (is), aminek köszönhetően az adott piac, a potenciális ajánlattevői kör

¹Kbt. 28. § (4) bekezdés:

A közbeszerzési eljárás megindítása előtt az ajánlatkérő független szakértőkkel, hatóságokkal, illetve piaci résztvevőkkel előzetes piaci konzultációkat folytathat a közbeszerzési eljárás előkészítése, valamint a gazdasági szereplők - tervezett beszerzésre és annak követelményeire vonatkozó - tájékoztatása érdekében. Az ajánlatkérő köteles minden szükséges intézkedést - különösen a releváns információk közzétételét a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a megfelelő ajánlattételi határidő meghatározását - megtenni a verseny tisztaságára, a gazdasági szereplők esélyegyenlőségére és egyenlő elbánására vonatkozó alapelvek érvényesülése érdekében.

felmérésére, jellemzőinek meghatározására és a közbeszerzési tárgy sajátosságainak vizsgálatára a korábbiakhoz képest jóval nagyobb lehetősége nyílt az ajánlatkérőknek.

A közbeszerzési eljárás megkezdését megelőzően az előzetes piaci konzultáción keresztül ajánlatkérő **információt gyűjthet** az érintett piaci szereplőkről, illetőleg szereplőktől többek között:

- az érintett piac működéséről, jellegzetességéről;
- a gazdálkodó szervezetek számáról az adott piacon;
- az érintett gazdasági szereplők működési formájáról (ami hatással van az alkalmassági követelmények, szerződéses feltételek előírására);
- felmérheti az érintett szereplők közbeszerzési eljárásban való részvételi hajlandóságát;
- a szerződéskötési szándékot (pl.: szerződés időtartama),

ami nagymértékben elősegíti a beszerzés előkészítését (a beszerzés tárgyának/műszaki leírásának/alkalmassági követelmények pontos meghatározását, a közbeszerzési dokumentumok (elsősorban műszaki leírás) elkészítését), ugyanakkor az érintett potenciális ajánlattevők tájékozódhatnak az ajánlatkérői igényekről.

Az előzetes piaci konzultáció **párbeszéd/tapasztalat csere** az ajánlatkérő (adott esetben független szakértők, hatóságok) és a potenciális ajánlattevők között. Így kiemelt jelentőséggel bír, hogy az ajánlatkérő az előzetes piaci konzultációval összefüggésben is minden szükséges intézkedést tegyen a **nyilvánosság, átláthatóság, a verseny tisztasága**, a gazdasági szereplők **esélyegyenlősége és az egyenlő bánásmód**, mint alapelv érvényesítése/érvényesülése érdekében, azaz a konzultáció **nem eredményezhet** a későbbi **közbeszerzési eljárás vonatkozásában versenytorzulást**. A fentiekre figyelemmel a piaci konzultációt követő eljárás közbeszerzési dokumentumainak minden, a konzultáción elhangzott releváns információt tartalmazniuk szükséges (nem feltétlenül a konzultációra történő utalással).

Ajánlatkérőnek tekintettel szükséges lennie arra, hogy az előzetes piaci konzultáció vonatkozásában (kizárólag) annyi információt hozzon a gazdasági szereplők tudomására, illetőleg az előzetes piaci konzultáció olyan formában kerüljön megtartásra, hogy a **későbbi közbeszerzési eljárás vonatkozásában** az érintett potenciális gazdasági szereplők **ne váljanak összeférhetetlenné**.

A Kbt. 25. § (7) bekezdése alapján nem eredményezi a verseny tisztaságának sérelmét és **nem összeférhetetlen** az olyan személy (szervezet) részvétele az eljárásban,

„a) akitől, illetve amelytől az ajánlatkérő az adott közbeszerzéssel kapcsolatos helyzet-, piacfelmérés, illetve a közbeszerzés becsült értékének felmérése érdekében a közbeszerzés megkezdése időpontjának megjelölése nélkül, kizárólag a felmérés érdekében szükséges adatokat közölve kért tájékoztatást,

b) aki, illetve amely az ajánlatkérő által folytatott előzetes piaci konzultációban [28. § (4) bekezdés] vett részt,

c) akitől, illetve amelytől az ajánlatkérő a támogatásra irányuló igény (pályázat) benyújtásához szükséges árajánlatot kapott,

feltéve, hogy az a), b) vagy a c) pont alkalmazása kapcsán az ajánlatkérő nem közölt vele a közbeszerzési eljárás során az összes ajánlattevő vagy részvételre jelentkező részére rendelkezésre bocsátott adatok körét meghaladó információt.”

Az előzetes piaci konzultáció legalapvetőbb/legelterjedtebb formája a személyes egyeztetés.

A nyilvánosság, mint alapelv érvényesülésének biztosítása érdekében ajánlatkérőnek célszerű az előzetes piaci konzultáció lefolytatására vonatkozó szándékáról honlapján, vagy adott esetben a beszerzés tárgya vonatkozásában érintett kamarai vagy egyéb portálon is a piaci konzultáció időpontját megelőzően - a konzultációra való felkészülés időigényére tekintettel – meghívót, a konzultáció formájától függően, tájékoztatást közzétenni, amiben megjelölésre kerülhet többek között:

- ajánlatkérő neve, címe, telefon- és telefaxszáma, e-mail címe;
- a (jövőbeni) beszerzés tárgya (árubeszerzés esetén akár a termékek pontos megjelölésével);
- amennyiben korábban az adott tárgyban sor került eredménytelen közbeszerzési eljárás lefolytatására erre vonatkozó utalás;
- a konzultáció pontos időpontja, helyszíne;
- azon „tárgykörök” amikben ajánlatkérő konzultálni kíván;
- figyelemfelhívás arra vonatkozóan, hogy az előzetes piaci konzultáción tilos ajánlatot tenni;
- a konzultáció nyelve;
- arra vonatkozó információ, hogy a gazdasági szereplők a részvételi szándékukat hol (milyen e-mail címen), az előzetes piaci konzultációt megelőzően mennyi idővel jelezhetik;
- arra vonatkozó információ, hogy ajánlatkérő egy vagy több konzultációt, illetőleg fordulót tervez;
- információ arra vonatkozóan, hogy a konzultációról jegyzőkönyv készül és az a konzultációt követően milyen helyen érhető el elektronikusan.

Amennyiben ajánlatkérő a honlapján, illetőleg ezzel egyidejűleg adott esetben a beszerzés tárgya vonatkozásában érintett kamarai vagy egyéb portálon történő közzététellel párhuzamosan egyes általa ismert érdekelt piaci szereplő (adott esetben független szakértő, hatóság) számára közvetlenül meghívót (tájékoztatást) továbbít az adott előzetes piaci konzultáción történő részvétel érdekében, úgy az elektronikusan közzétett meghívóban (tájékoztatásban) erre célszerű – az érintett gazdasági szereplők megjelölése nélkül – utalni. A sikeres konzultáció érdekében ahol csak lehetséges célszerű valamennyi ismert potenciális ajánlattevő közvetlen tájékoztatása/meghívása.

Amennyiben a beszerzési tárgy sajátosságai alapján (például bizonyos áru(k) gyártóinak székhelyére tekintettel vagy egyéb körülményekre figyelemmel) ajánlatkérő részéről a fentiek szerinti meghirdetéssel személyesen piaci konzultáció tartására eredményesen (feltehetően) nem kerülhet sor vagy potenciális ajánlattevők a személyes piaci konzultáción nem jelentek meg vagy egyéb okból feltételezhető, hogy a piaci konzultációra eredményesen személyes egyeztetésen keresztül nem kerülhet sor, úgy ajánlatkérő írásban fordulhat az adott piaci szereplőkhöz. Természetesen a fenti esetben is fokozott figyelmet szükséges fordítani arra, hogy valamennyi potenciális ajánlattevő azonos információhoz jusson és egyenlő elbánásban részesüljön, különös tekintettel arra, hogy ez esetben a piaci konzultáció írásban „külön-külön” zajlik az érintettek között. A fentiekkel összefüggésben hangsúlyozandó, hogy írásban történő piaci konzultáció esetén (is) ajánlatkérőnek törekedni kell arra, hogy a beszerzési tárgy vonatkozásában általa ismert valamennyi/legtöbb potenciális ajánlattevőt megkeresse.

Az előzetes piaci konzultáció nem kizárólag az innovációs célú, illetőleg az összetett beszerzési tárgyak vonatkozásában járhat eredménnyel, de kétségtelen, hogy azokban az esetekben jár a legtöbb előnnyel ajánlatkérő számára, ahol ajánlatkérő az érintett piacról nem vagy nem elegendő információval rendelkezik, illetőleg azon beszerzési tárgyak vonatkozásában, ahol az ajánlattevő feladatát képezi a piacon már rendelkezésre álló, meglévő termék(é)nek az ajánlatkérő egyéni igényei szerinti kiigazítása/továbbfejlesztése (egyedi gyártást igénylő ajánlatkérői elvárásnak történő megfelelés érdekében). Ezen esetekben - piaci konzultáció keretében - a piacon már rendelkezésre álló kész megoldások műszaki paraméterei és az ajánlatkérői elvárások szerinti eltérő/többször műszaki paraméterek/jellemzők közötti eltérések előzetes megismerése, az ajánlatkérői igényekhez történő igazítás költségeinek, illetőleg az erre vonatkozó potenciális ajánlattevői hajlandóság, illetve ezen körülményeknek a szerződés teljesítésének határidejére gyakorolt hatásának felmérése egyaránt célszerű (lehet) az ajánlatkérő számára.

Ajánlatkérő az érintett beszerzési tárgy sajátosságaira figyelemmel konzultálhat többek között az alábbiakról:

- a beszerezni kívánt termékek vonatkozásában az elmúlt években a piacról esetlegesen kivezetett termékekről;
- a megszűnt gyártású termékek más termékkel történő helyettesíthetőségéről;
- szállítási, kiszárazási egységekről, minimális rendelési mennyiségéről;
- gyártási átfutási időtartamról;
- hosszabb távú szerződéskötést befolyásoló tényezőkről (árkövetés);
- a piaci feltételeknek megfelelő termék(csoportokról);
- flotta beszerzés/üzemeltetés esetén az üzemeltetéséhez kapcsolódó szolgáltatásokról;
- árfelhajtó hatású kockázati tényezőkről, illetőleg azok csökkentési lehetőségeiről;
- összetett beszerzés/szakmai ajánlat kidolgozására vonatkozó időigényről;
- szállítási határidők csökkentésének lehetőségéről;
- esetleges alternatív ajánlattétel biztosításának hatásairól;

- speciális ajánlatkérői/felhasználói igényekről;
- alapanyag ellátásról, amennyiben az a (havi/éves) rendelést befolyásolja;
- az adott beszerzési tárgyra figyelemmel megfelelő közbeszerzési eljárásfajta kiválasztásáról (tárgyalás az adott beszerzés vonatkozásában célszerű-e);
- értékelési szempont vonatkozásában azon minőségi követelményekről amelyek a beszerzés tárgyával összefüggésben állnak, arra hatással lehetnek;
- részajánlattétel vonatkozásában a piaci viszonyoknak legmegfelelőbb (leggazdaságosabb beszerzést eredményező) részek meghatározásáról;
- különösen egyedi gyártást feltételező áru esetén a vonatkozó műszaki paraméterekről;
- egyedi gyártást feltételező áru esetén az alkalmassági követelmény meghatározására hatással lévő körülményekről (műszaki egyenértékűsége is figyelemmel) .

A konzultációról készült jegyzőkönyvnek célszerű tartalmaznia:

- utalást a jelenlévőkre, illetőleg a kapcsolódó jelenléti ívre;
- a konzultáció helyét, időpontját;
- a konzultáció céljának ismertetését;
- a konzultáció menetének ismertetését;
- amennyiben a meghívó mellékletet tartalmazott, úgy az arra vonatkozó utalást;
- a résztvevők kérdéseit és az azokra adott ajánlatkérői válaszokat;
- amennyiben az egyes felmerült kérdések vonatkozásában ajánlatkérő később (még) kíván válaszolni/reagálni, úgy annak formájára/időpontjára vonatkozó utalást, illetőleg a későbbi válasz/reagálás megküldésére/közzétételére (közzétételének helyére) vonatkozó utalást;
- a konzultáció befejezésének időpontját;
- a jegyzőkönyv mellékleteire történő utalást;
- a konzultációról készült jegyzőkönyv résztvevők részére történő megküldésére (adott esetben időtartam megjelölésével), illetőleg ajánlatkérő honlapján (esetleg más felületen) történő közzétételére vonatkozó utalást;
- további konzultáció szükségessége esetén annak időpontjára való utalást azzal, hogy meghívó honlapon történő közzétételre ezen újabb konzultáció esetében is sor kerül;
- ajánlatkérő képviselőinek aláírását.

Az előzetes piaci konzultáció a tervezett közbeszerzési eljárás becsült értékének meghatározása tekintetében is segítségül szolgálhat az ajánlatkérő számára, különösen az egyedi gyártást igénylő/feltételező beszerzések tekintetében.